

Naprej velja
za Ljubljano;
za vse leto 6 gl. — kr. a. v.
za pol leta 3 " 20 " " "
za čet. " 1 " 75 " " "

po pošti:
za vse leto 7 gl. — kr. a. v.
za pol leta 3 " 60 " " "
za čet. " 2 " 5 " " "

Rokopisi se ne vračujejo.

NAPREJ.

Oznanila.
Za navadno dvestopno
vrsto se plačuje:
5 kr., ktera se enkrat,
8 " " " dvakrat,
10 " " " trikrat
matične, večje črke pla-
čujejo po prostoru.
Za vsak tisk mora biti
kolek (štempelj) za 30 kr.
Vredništvo je na starem
trgu hišna št. 15.

Dopisi naj se blagovoljno frankirajo.

Št. 59.

Ta list izhaja vsak vtorek in petek.

Tečaj I.

Oznanilo.

Z dopisom 16. julija letošnjega leta je dovolilo vodstvo južne, ogerske, hrvaške in koroške železnice, da se za 50 odstotkov poniža voznina vsem onim, kateri želé priti k svečanosti, ki se bode v Mariborji praznovala 3. dan avgusta meseca letošnjega leta na čast sv. slovanskih aposteljev Cirila in Metoda. — Po vseh slovenskih čitalnicah se dobivajo vstopnice, ki bodo za izpričevanje pri vsakej blagajnici (kasi) poprej imenovanih železnic, in veljale bodo za prihod v Maribor od 1. do 3. dne avgusta meseca, in za odhod 4. in 5. dan avgusta meseca letošnjega leta.

Narodna slovenska čitalnica
v Mariborji.

Cestni zakon.

Nasvet g. poslanca barona Apfaltrerna ni bil podpiran; potem se oglasi poslanec Dežman: menim, da pri tem vprašanji ne smémo végasto (einseitig) ravnati, in da se moramo ozirati na druge zakone, za ktere smo uže glasovali. Opiram se le na srenjski zakon in sicer na njegov zadnji paragraf, v katerem se tudi govori o razpustu srenjskih zastopnikov po deželnej političnej upravi. Zdi se mi sicer, kakor bi odborovemu nasvetu bilo tukaj všeč vladin načrt predrugaciti. Če ni tega, potem bi prosil g. poročevalca, naj mi razloži, kar se tega tiče; vendar menim, da ima tista mera, katero smo vladi prepustili v §. 96. srenjskega reda, kjer je govor o srenjskem zastopu, tudi obveljati pri družih odborih. Opominjam, da se je tudi postavil za zidovanje raznih cerkev in farovžev odbor, pri katerem si je tudi prihranila vlada pravico, da ga smé razpustiti; naposled imenujem, da v zakonu o učilniškem patronstvu, ki pride kmalo na posvetovanje, tudi stoji paragraf, ki vladi hrani to pravico, da odbore smé razpustiti. Jaz tedaj takisto menim, če o kakej stvari kaj ukrenemo, da morajo naši sklepi enaki biti, in mislim, če smo uže sklenili, kar se tiče srenjskega zastopa, da moramo delati enako tudi z drugimi odbori, ktere volijo srenjski zastopniki, in torej gotovo nimajo tolike veljave, kolikoršno ima srenjski zastop. Torej bi postavil za načelo: kar se je odločilo v §. 96. srenjskega reda, to naj veljá tudi pri cestnem odboru. Prosil bi tedaj gosp. poročevalca srenjskega odbora, naj bi nam povedal, kakošen je tisti paragraf srenjskega reda po odborovem popravku, ker

nimam pri sebi odborovega poročila. Posl. baron pl. Apfaltrern: poprej sem prosil besede zato, da bi odgovoril nekerim besedam, ki so se povedale v tem razgovoru. Najprvo se je posebno trdilo, da ne more biti, da bi se deželna uprava vezala na privolitev deželnega odbora, kar se tiče §. 22., ker namreč mora vladi ostati pravica, da smé razpustiti družbe, ki nezakonito delajo. Najprej moram opomniti, da cestni odbor ni družba, kakoršne misli politično zakonodajstvo, ampak je le v ta namen izvoljen izvrševalen organ, ki se mora osnovati na podlogi tega zakona, o katerem se ima zdaj glasovati, in loči se od družih političnih društev po svojem namenu, po svojej dolžnosti, po vsem svojem področji (wirkungskreis); kaže se, kakor čisto drugačno bitje, ki se nikakor ne dá meriti s tistimi pravili, ki so veljavna pri društvih. Da bi tak organ delal svojej dolžnosti vprek, to je mogoče; ali tega ne moremo uže zdaj tako za gotovo trditi, kakor tudi jaz nečem za gotovo trditi, da bi se utegnil odbor hotéti razpustiti iz tacihi vzrokov, kateri bi se ne dali popolnoma opravičiti. Zgodilo bi se lahko to in uno; skrbeti je treba, da se ne zgodi niti to, niti uno. Nikakor nečem kazati nezaupnosti do vlade s temi nasveti, kakoršne sem svetoval uže večkrat; še le tako mislim, da se najlaže odvrne nezaupnost, ako se na tanko razloči, in za tega delj sem želel, da bi §. 22. bil razločnejši. Moj nasvet o tej stvari ni bil podpiran, kar priča, da zbornica drugače misli; toda jaz nisem menil kazati nezaupnosti, ampak ubraniti, da bi se zopet ne vrnilo kaj tacega, kar smo uže več let sami izkušali v deželi, in ta namén je hválen; ta namén ima zdaj tudi naša vlada. Premembe pak so povsod mogoče, torej tudi niso nemogoče v vladnih naménih. Ustavna vlada nam ni dana, da bi potrjevali paragrafe tako, kakor nam jih svetuje vlada, ampak da o njih vsak naravnost pové svojo misel, kako on meni, da bi se to moralo narediti, da bi koristilo deželi in njenej blagosti. Preverjen sem, da so uradnici sami dobri Avstrijanci, da imajo sami najboljšo voljo, pospeševati, kar je dobrega; vendar ni mogoče pogledati vsacemu človeku v srce, in ni mogoče naprej vedeti vseh okolnosti, ki bi utegnile nagibati nekđaj tega ali tega, morda po mnogih letih. To je tisto, o čemur zdaj govorimo, moja gospoda! kar je bilo tudi vzeto v srenjski zakon, in sicer v črtež deželnega odbora. Tudi pri srenjskem zakonu smo bili mi v odboru postavili besede: „z dogovorom.“ In ko je uže bil množno pripravljen tisti spis, ki je imel priti pred slavno zbornico, nam se je v nekej seji oznanilo silno dvomljenje: da se ni za gotovo nadjati, da bi se ta zakon privolil, odobril, potrdil, če se odbor ne udá temu, da bi se postavilo: „ako se da vedeti“ namestu: „dogovoriti“ ali „privoliti.“ Da bi tako važnega srenjskega zakona uže v rojstvu ne devali v nevarnost, zato se je bil odbor udál, in slavnej zbornici nasveto-

val, kakor se je potem bilo preuredilo. Ali vidimo, da se zopet enako zahtevanje vrača pred deželni zbor in z enakim žuganjem. Dà, ako pravijo, tako mora biti, sicer vlada ne potrudi, dà, potem je nepotreben deželni zbor. Moja gospôda! oprostite, da tako odkrito govorim, pa je res tako. Besede §. 96. v srenjskem zakonu so zares take, kakoršnih vlada želi zdaj tudi pri §. 22., in kakor smo slišali denes, kakoršne tudi svetuje odbor. Da so v §. 96. srenjskega reda besede: „ako se dá vedeti dežel-nemu odboru,“ to je resnica; ako pa hočete, moja gospôda! pri §. 22. denes enako potrditi, boste le dosledni; moja misel, moja osobna prepričanost pa to ni. (Dalje prih.)

Nekaj na pomislek Slovincem.

Spisal Ljud. Tomšič.

(Konec.)

Združiti se s Hrvati, to je težka misel, ker je Hrvaška res kraljestvo, ki ima vse drugačne pravice nego mi; ali v jezici združiti se toliko vsaj, da se glavna slovniska pravila ne bodo nakrižna, to je lahko, to je čisto mogoče in djansko. Našel je, kakor je znano, dr. Firmenich 92 nemških narečij brez kočevskega, in vendar imajo vsi Nemci en književen jezik, ki rabi vsacemu pisatelju. Če so torej Nemci le pod enim književnim plaščem; če Nemci, da-si jih je mnogo, imajo v knjizi vsi iste besede: zakaj bi se tudi južnoslovanska narečja bolj ne mogla zediniti v enako pisavo — če je tako lahko mogoče? — Združiti se pa moremo le, ako se v jeziku preblizamo velicemu južnoslovanskemu narodu, in to ne precej vse, ampak počasi, ker dobro vemo, da se počasi da-leč pride. *Conditio sine qua non* pa je, da malo pogledamo sebe, kako zdaj pišemo in govorimo, potlej pa sosede Hrvate. Slovenci govorimo na pr.: „delau sem ves dan, pa nisem biu truden;“ torej nikoli ne izrekamo: „*al, el, il*“ v minolej participij, kakor pišemo; tako se čuje govoriti le, kolikor je meni znano, med belimi Kranjci, katerih je pa vrlo malo. Pogledimo še Hrvate, kar se tega tiče. Kajkavski Hrvatje, kterih je precēj veliko, sicer govore: „*al, el, il*“; zato se pa vendar nikjer tako ne piše v hrvaškeje književnosti. In to je zmešnjava, da pišemo Slovenci, kakor skoraj nihče ne izgovarja. Dostokrat sem čul slovenskega kmeta: da bi le teh *alov, elov* in *ilov* ne bilo konci besed! Ne bi li torej bilo dobro, da se tu poprimemo hrvaške oblike, ktera nam bi dala mnogo dobička pri našem težkem početju? Pišimo tako: „*delao* sem ves dan, pa nisem bio truden.“ Taka pisava bi našemu kmetu bila mnogo razumnejša, in stopili bi Slovenci zopet za velikanski korak bliže k Hrvatom. Pravilo bi takej pisavi bilo kaj lahko, namestu: „*l*“ bi v participijah minolega časa pisali: „*o*“, torej: „*al = ao, el = eo, il = io*.“ Kdor kolikaj zna brati, nihče ne bi se mogel izgovarjati, da mu je to pravilo pretežko. Mislim, da je: „*au, eu, iu*“ kakor izgovarjamo, obilo podobnejše hrvaškemu „*ao, eo, io*“, nego dozdanje: „*al, el, il*.“ Morali bi tudi še nekaj družih pravil vzeti v slovenščino, a naš kmet bi zato vendar ne bil nič na škodi. Tako so na pr. enklitike velik velik zaklad našega jezika; le najti se mora kdo, da ga izkoplje. Dalje na pr. pišemo: „kamen, kterege sem zagnal, pobil je učiteljevo okno.“ To ni prav. Kamen je stvar, ne osoba, in zaimek se tu ozira na neživočo stvar; kterege tedaj smemo jemati le pri živih samostalnicah, a ne pri neživih, ker pravilo govori: imena, ktera kažejo kako živo osobo, imajo četrti padež enak družemu. Za oziralne zaimke pa ne stoji nikjer, da bi povsod imeli četrti padež enak roditelju. To je pot, po katerem se morejo Slovenci počasi Hrvatom pridružiti v knjižnem jeziku. Hrvaški jezik je krasen, rekel bi, popolnoma izobražen; pre-

gledimo torej njegova pravila, in kar bi Slovincem ne oviralo narodnega razvitka, to radovoljno hitro vzemimo v svojo pisavo. Reči je lahko: vzemimo hrvaški jezik v slovenske knjige, ali težavno, z več pogledov mučno je, zares ga vzeti. Počasi in premišljeno dalje stopajmo, ker nam je na poti še veliko steklenine, ob katero bi se prav lahko zbudli, in potem šepali vse svoje življenje.

Dopisi.

Iz Ljubljane. I. — Silno potrebno je, da bi se napravila sistema slovenskemu hitropisju (stenografij). Mnogo se je uže pisalo o tej reči, ali do sedaj se vendar ni še nič zgodilo. V „Novicah“ in v „Napreju“ so se uže vabili gospodje, ki umejo korenito naš jezik in hitropisje, naj ustanovijo sistem, ktera bi ustrezala slovenskemu jeziku; ali — da bi tako ne — do sedaj je ostalo še vse, kakor je bilo. Dobro nam je znano, kako se je godilo v zadnjem deželnem zboru slovenskemu hitropisju, in tako se nam bode godilo tudi prihodnje, dokler ne ustanovimo tej reči sisteme. Oglasilo se je bilo dosti gospodov hitropiscev, da imajo sistem uže pripravljeno; do sedaj pak smo vendar ostali vedno le pri samem pripravljanju, sicer pa nismo nič napredovali. Brali smo v dunajskem listu „Oesterreichische blätter für stenografie,“ da se v Ljubljani misli ustanoviti hitropisno društvo, ki bi tudi posebno imelo namén, da bi naredilo hitropisno sistem slovenskemu jeziku; ali kaj se nam je nadjati od tacega društva, v katerem le dva ude umejeta slovenski jezik? Zeló malo, ali pa čisto nič! Vabil se je tudi po slovenskih listih g. profesor Magdič v Zagrebu, sin slovenskega naroda, jezikoslovec in izvrsten hitropisec, naj blagovoljno razglasi slovensko sistem, ki je jo napravil; pa tudi to ni imelo vspeha. V imeni slovenskega naroda tedaj še enkrat prosimo g. Magdiča, naj komu v Ljubljani blagovoli izročiti vsaj rokopis svoje sisteme, da bi se v prihodnjem deželnem zboru moglo vsaj nekaj govorov slovenski stenografovati!

^ Iz Ljubljane 22. julija. —m—. Te dni je zopet prišel na svitlo „Ost und West,“ časopis, ki se je tako srčno poganjal za naše pravice, ki je pa lani moral prenehati zaradi tiskarnih tožeb. Vrednik mu sicer več ni g. Tkalac, ampak g. Aleksander Sandić, toda časnik je ohranil svoj poprejšnji program in svojo poprejšnjo izvrstnost, kakor nam priča prvi list. „Ost und West“ je sicer poprej obetal, da bode izhajal vsak teden enkrat; ali vredništvo zdaj oznanja, da je to bilo nemogoče, ker se je oglasilo premalo naročnikov, in zato izide le 15. in 30. dan vsacega meseca, in stoji (koštá) po pošti za vse leto 10 gld., za 1/2 leta 5 gld. 20 kr., za 1/4 leta 2 gld. 60 kr. V obeh prvih listih se tudi popisuje vsa zadnja tiskarna tožba g. Tkalca in njegovih pomočnikov. Uže zgodovina in politično jako izurjena peresa vsega tega lista ga živo priporočajo vsem Slovanom, torej tudi Slovincem, za ktere je pregovoril uže marsikako važno in gorko besedo, in upamo, da jo bode še govoril. — Tudi smo v roke dobili uže 3. zvezek „Torbice,“ ki v Zagrebu pogumno in zanimljivo piše o marsičem, kar bi se težko pisalo v Ljubljani; vzlasti se mnogo peča z ljubljansko gimnazijo. Osnovana je, kakor je bil njé zadnji zvezek, in tudi jezik vrlo napreduje, da-si bi želeli, naj bi se umeknila še sem ter tje kaka slovniska napaka, tako na pr. beremo: pazijoč namestu: pazeč, kakor: hodeč, ne: hodijoč; ali gotovo smo se preverili, da „Torbica“ premore vse jezikove in druge zavire, zato jo vsem Slovincem srčno priporočamo z njenim lastnim povabilom:

Z današnjim zvezkom smo zvršili „Torbico“ za letos, — nikakor pa za vselej, česar se uže nekteri nadjajo, kakor ču-

jemo, ako nam Bog le potrebnega zdravja dá, in pa ako ne bode tudi v prihodnje manjkalo materijalne podpore. „Torbica“ bode torej prihodnje šolsko leto izhajala zopet v zvezkih, vselej na 3 polah, in sicer tako, da bodemo konci prihodnjega šolskega leta 8 novih zvezkov imeli (brez letošnjih). — Veljá pa „Torbica“ za vse prihodnje šolsko leto v Zagrebu 2 gld. a. vr., zunaj Zagreba po pošti 2 gld. 50 novčičev. Dijaci se morejo naročevati, kakor dozda, tudi na posamezne številke po 25 novč. Naročnina naj se pošlje podpisanemu vredniku in lastniku do 1. oktobra „poste restante“ v Zagreb, ker okoli 15. oktobra izide 1. zvezek prihodnje „Torbice.“ Donašala bode „Torbica“ pesmice, povesti, razne druge stvari in dopise — vse od mladih rok v slovenskem in hrvaško-srbskem narečji, z latinico in cirilico pisane, za ktere se mladini prav živo priporočamo. Pomočnik jej ostane tudi v prihodnje g. Ljudevit Tomšič, njé početnik, kateri bode v šolskih počitnicah naročnike nabiral po Slovenskem. Prosimo torej, da bi nas domoljubi gospodje radi podpirali, ker brez materijalne podpore ni napredka. Tudi prosimo, da bi blagovoljno priobčili ta poziv svojim čestitim bralcem vsi časopisi, kateri so „Torbice“ prijatelji.

V Zagrebu 12. julija 1863.

Nikomed Ravnikar,

slušatelj kr. pravniške akademije v Zagrebu,
vrednik in lastnik „Torbice.“

Važnejše dogodbe.

Ljubljana. Milostni nadvojvoda Franc Karl je pogorelcem v Selcah poklonil 200 gld.

— C. k. uradniku iz Komna g. Giroucoliju je 19. dan t. m. vlak na železnici na Brežini odtrgal glavo, ko je po nesreči padel pod hlapon. Nesreče se pri železnici lahko godé, ker je premalo stražnikov, da morajo toraj železnico od daleč po dratu zapirati z vrnilami. Še ni dolgo tega, kar je bila pri Ljubljani taka vrnila v glavo zadela kmetico, ki ni vedela, da se zdaj zapira železnica.

Koroška. Gosp. Andrej Einspieler se je bil pri višem deželnem sodstvu v Gradcu pritožil zaradi tiskarne razzodbe celovškega deželnega sodstva, toda v Gradcu je bila potrjena prva razzodba; zdaj pak je podal na Dunaj pritožbo najvišjemu sodnemu dvoru.

Dunaj. Posled prošnje štajerskega deželnega zbora, da bi namreč zopet dobili vse državljanske pravice tisti Štajerci, ki so bili obsojeni zaradi 1848. leta in zaradi poznejših političnih pregreh, sklenilo je Nj. veličanstvo 16. dan t. m., da se podá polna milost vsem tistim, ki so je vredni, toda sami je morajo prositi. — 13. dan t. m. je potrdilo Nj. veličanstvo nasvet istranskega deželnega zbora, naj bi se več ne volili v Malem Lošnji ampak v mestu Čresu deželni poslanci za mesta Čres, Krk in Mali Lošinj, in tudi oba deželna poslanca za srenje političnih okrajev Čresa, Krka in Malega Lošinja.

— K nadvojvodi Maksu so bili un dan prišli meksikanski poslanci, med kterimi sta bila dva vladike.

— „Presse“ govori, da je tirolski viši državni pravdnik Hasslwanter poslal na Dunaj odgovor, v kterem pravi, da v pastirskem listu tridentinskega kneza vladike ni našel nič, kar bi vredno bilo kazni.

— Šolski odbor je sklenil, da po srenjskih ljudskih učilnicah ne bodo plačevali učnine: otroci, ki so sami, ali kterih roditelji so tako ubožni, da uživajo jayno podporo; kterih oče je vojak ali niži častnik; najdenci in sirote, za ktere skrbi ali srenja, ali hiša za najdence. Ako so roditelji uže za enega otroka osvobojeni, potem ne bodo plačevali za nobenega

več. Okrajni načelnik lahko osvobodí otroke ubožih dninarjev in delavcev po fabrikah, ubožih mater in patentiranih oslabelih vojakov in malih obrtnikov. Okrajno načelstvo mora v 8 dnevih podati magistratu imena vseh tistih, ki želé biti osvobojeni; ako ta ne dovoli, potem se je pritožiti srenjskemu odboru. Osvoboditev ima veljavo, dokler otrok hodi v učilnico, in tudi, če prestopi v drugo ljudsko učilnico.

— 10. seja poslanske zbornice. Prvosedeval je Hasner; na ministerskej klopi: Schmerling, Mecsery, Lasser, Plener, Burger in Hein. Bralo se je vprašanje grofa Potockega in njegovih tovaršev o krakovskem hrupu, in sicer: 1) ali je vlada zadovoljna v tej zadevi s poročili deželnih uradov, ali je pa še dala sicer preiskavati? 2) ali bi vlada ne hotela precej naročiti gališkim, posebno pa krakovskim uradovom, naj se ne strelja na ljudstvo, da-si poprej ni bilo ukazano, da se mora razzkropiti? — Gališki državni poslanec Benoe je bil dr. Zyblikieviču na Dunaj po telegrafu poročil o zadnjem nepokoju; krakovska telegrafija pa tega ni hotela prejeti, rekoč, da ni dovoljeno, in zato je vprašal grof Potocki dalje: 1) ali je krakovska telegrafija po naročilu delala, ne samo, kar se tiče oblike, ampak tudi v materijalnem oziru? 2) ali so ta naročila taka, da celó državni poslanci med sejami ne morejo zvedeti, kaj se doma godí v tako važnih stvaréh? Drugo vprašanje pak je podal zbornici grof Kinsky s tovarši zaradi ujetih Poljakov, ki so prisiljeni, da morajo prebivati ondi, kamor jih pošljejo: 1) ali bi morda slavno ministerstvo ne hotelo povedati, zakaj se je to zgodilo? 2) ali bi ne hotelo povedati besed mednarodnih pogodb o tej reči? Potem se je volil odbor, da bi se posvetoval o poročilu komisije zaradi državnih dolgov postavljene. Volilni listki so se oddali, in glasovi šteli zunaj zbornice. Za tem je bil na vrsti Mühlfeldov nasvet, naj bi se namreč izpustil §. 7. v bilježniškem redu. Mühlfeld je rekel, da je lani svetoval, naj se naredí velik zakon o verah, pa da je učakal žalostne izkušnje, ker lani zbornica ni hotela, da bi na posvetovanje prišel zakon o verah, kterege je uže bil naredil poseben odbor. Enaka se je godila tudi vladi, ki je bila obljubila maja meseca 1861. leta načrtan zakon, po kterem bi se delo v red mednarodno razzmerje katoliške cerkve z nekatoliškimi verami. Ta zakon pa ni bil prišel v zbornico, ker se je bilo treba poprej o tej stvari, kakor je djal državni minister, dogovoriti s papeževim prestolom, kar se pa še ni zgodilo do denašnjega dneva. To da ga je podučilo, da zdaj ni tisti čas, da bi se podajali zbornici veliki zakoni; prav zato pa se mora skrbeti, če ni z velikimi zakoni mogoče nič opraviti, da posamezni zakoni popravijo, kolikor se dá. Govornik je še dalje razzlagal zgodovino razznih vér od 1849. leta, in priporočal svoj nasvet. Drugi nasvet je pa umeknil — da bi se namreč osnoval stanoviten odbor za vérske zadeve — ker bi morda potem prvi nasvet hitro ne bil dognan; toda svetoval je, naj se naredí odbor, ki bode najprvo presojeval njegov prvi nasvet, kar je tudi potrdilo glasovanje. Potlej se je oznanilo, da so bili izvoljeni v odbor za poročilo komisije zaradi državnih dolgov postavljene, ti-le poslanci: Degli Alberti, Fleckh, Wohlwend, Kirchmayer, Hagenauer, Hopfen, Gschier, Stamm in Doblhof. V odbor za Mühlfeldov nasvet so bili izvoljeni: Gutovski, Kuranda, Mühlfeld, grof Mazuchelli, Hagenauer, Wezyk, Lohninger, van der Strass in Kuziemski. Za tem se je prvič bral domovinski zakon. Tinti je nasvetoval, naj bi se izročil odboru devetih; Doblhof pa je želel, naj bi se dal na présod odboru dvanajstih, ker to je važna, v splošno življenje avstrijskih narodov sezajoča stvar. Doblhofov nasvet je obveljal, in v ta odbor so bili izvoljeni: Rechbauer, Heyss, Mogielnicki, Doblhof, Herbst, Wohlwend, Ručka, Berger, Grebmer, Derbič in Stummer. Na-

posled se je prvič bral preudarek državnih stroškov in dohodkov za 1864. leto. Herbst je svetoval, naj bi se najprvo izročil odboru devetih, kar je tudi potrdilo glasovanje. V ta odbor so bili izvoljeni: Kaiserfeld, Groholski, Gross, Herbst, Rothkirch, Szabel, Taschek, van der Strass in Tinti.

Salzburg. 20. dan t. m. po poldne je prišel pruski kralj Viljem v Salzburg.

Trojedina kraljevina. „Pozor“ piše, da se je zopet nabralo 979 gld. 75 kr. od 25. maja do 15. julija letošnjega leta za južnoslovansko akademijo.

Čres. Na Čresu so se ljudje bili 13. dan t. m. tako vprli zaradi neke nove ceste, ki se jim dela, da je 14. dan t. m. do 200 ljudi prišlo, in razdrlo vse dosedanje delo. Gosposka jih je prišla v strah, in preiskava se začne zaradi tega hrupa.

Češka. Govoré, da bode konci julija meseca odložen državni zbor do prvih dni septembra, in da bode v tem času sklican češki deželni zbor, da bi izvolil nove državne poslance, ker je odstopilo toliko poprejšnjih; ko se to dovrši, potem neki pojde precej zopet na dvoje deželni zbor.

— 20. dan t. m. je bil dr. Bělski slovesno postavljen za župana; govoril je v češkem in nemškem jeziku.

— Višega deželnega maršala na Češkem Alberta grofa Nostica je posled njegove prošnje Nj. veličanstvo 19. dan t. m. milostno oprostilo te službe.

Galicija. 14. dan t. m. je policija v Krakovu zalezla več stotov (centov) smodnika, in ujela delavce, ki so imeli z njim posel. Smodnik so odpeljali na trije vozeh, množica pak je spremljajočim vojakom žvižgala in va-nje metala kamenje. Nek zadet vojak je strelil in več družih za njim. Ranjenih je bilo četvero ljudi, nekteri pa pišejo, da samo dvoje.

— 17. dan t. m. je umrl meščan Ząbkievic za ranami, ktere je bil od puške dobil 14. dan t. m. Mestni odbor je ukrenil, naj se namestništvu pošlje prošnja, da bi se preiskavalo zaradi prigodeb, ki so bile 14. dan t. m.

— Tudi v Levovu je, kakor beremo, skriven poljski odbor, ki je pomagal Visockemu, ko je šel na Radzivilov.

— Po noči med 11. in 12. dnevom t. m. so kmetje hudo razsajali po nekdanjem bojniškem okrožji, 4 do 5 štirjaških milj na široko; pobiti hoté namreč vse plemenitaše in gospode, ker menijo, da se poganjajo za Poljake, kmetove sovražnike. Nekteri trdijo, da jih je nekdo moral podpihati in na noge spraviti.

Erdeljska. Madjarski poslanci niso bili niti v prvej, niti v drugej, niti v tretjej seji erdeljskega deželnega zbora; imeli so med seboj več shodov pod prvosedstvom grofa Mikesa, in sklenili so, da za zdaj ne pridejo v zbornico, in menda tudi poznejše ne.

Ruska. Vlada je ukazala velik vojaški nábor (rekrutbo), to je: izmed vsacih 1000 duš mora priti deset mož na vojsko, in tako bode v novembru letošnjega leta 500.000 novincev sklicanih v orožje.

— Časnik „Journal de St. Petersbourg“ pak piše, da bode vojaški nábor po gubernijah: Vilna, Kovno, Grodno, Volyn, Kijev in Podolje še le 1864 leta.

— Ruska vlada je v svojem odgovoru zavrgla vseh 6 nasvetov zapadnih vlad, in rekla, da v poljski vpor se morejo vtikati samo tiste tri države, ki so med seboj razdelile nekdanje poljsko kraljestvo t. j. Avstrija, Ruska in Pruska. Odgovor dalje pravi, da sedež poljskega vpora prav za prav je v Galiciji, na Poznanjskem in v Parizu. Z Dunaja neki da je v Petrograd uže odšlo novo pismo, v katerem naša vlada na ravnost izréka, da misli v tej stvari za trdno hoditi z francozko in angleško vlado.

— Beremo, da je zadnji čas poskušala ruska in pruska vlada Avstrijo odcepiti od zapadnih držav, kar se pa ni posrečilo, ker se je neki temu krepko po robu postavila avstrijska vlada.

Poljska. Iz službe so morali iti vsi poljski uradniki, ki so služili na železnici od Varšave na Vilno in od Dünaburga na Kovno.

Francozka. Nobena zapadnih držav ni dovoljna z ruskim odgovorom, ki na Francozskem ni bil po godi niti miroljubej, niti boja želnej stranki.

— Govori se, da pojde maršal Niel v Petrograd, in da preneha diplomatska vez med Francozko in Rusko, če se car več ne podá.

— Med mestom Parizom in Rouenom je telegraf, ki v Parizu in v Rouenu ob enem tiska poročila, ki se pošiljajo po njem. To je iznajdba necega gospoda d'Arlincout-a.

— Voskovod Forey je poslal iz Meksike cesarju Napoleonu: 1) 5 zastav in 13 praporcev (manjših zastav); 2) srebrne ključe mesta Meksika; 3) cesarjeviču je poslal majhen risan top.

Angleška. Palmerston pravi, da bi se vnela vojna po vsej Evropi, ako bi se ovrgele pogodbe, ki zdaj veljajo, in ako bi se izkušalo zopet obnoviti staro poljsko kraljestvo.

Vlaška. Časnik „Independance“ pripoveduje, da niso bili sami Poljaci v tistej trumi, o kterej smo zadnjič pravili, da se je bojevala z vlaškimi vojaki, ampak da je bilo iz Turčije prišlo po Donavi do 400 tujcev, med kterimi je bilo samo nekaj Poljakov, na angleškej ladii, in da so šli pred bojem in po boji proti sredi dezele, ne ob ruskej meji. Pravijo, da je to nalašč naredila turška vlada, ker bi Rumunce rada pripravila v zadrege, kar trdijo tudi sami vlaški časniki.

Amerika. 1. dan t. m. je bil zavezniški vojskovod Reynolds zgrabljen in zmagan pri Gettysburgu; 2. dan t. m. je bil zopet hud boj, v kterem je ranjenih in ubitih 20.000 zavezniških vojakov in 30.000 konfederirceev. Linkoln konfederirskemu prvosednikovemu namestniku ni dovolil priti v Washington, kjer je hotel razodeti imenitne reči. Vojskovod Frenche je hotel osvojiti Williamsport, ali odgnan je bil. Vicksburg je 4. dan t. m. vzét; južne države se želé dogovarjati zaradi mirú.

Iz svetih Višarij. Prihodnjo nedeljo, t. j. 26. dan t. m. bode lepa slovesnost pri ljubeznjivej materi Marii devici na sv. Višarijah: blagoslovile se bodo nove orgle, ktere je naredil slovenski mojster Jož. Grafenaver iz Brd v Zilskej dolini. Ker so se pak napravile največ z milimi darovi iz slovenskih rok, čutimo se dolžni, da oznanimo to slovesnost vsem Slovencem, ktere prijazno k njej vabimo.

Duhovni na sv. Višarijah.

Dunaj 23. julija. — Nadavek (agio) srebru 11.00.

37]

Oznanilo.

Na znanje se daje vsem, da se bode od 27. dneva julija meseca letošnjega leta po sklepu upniškega odbora v konkurnem imetku Ferdinanda Luscherja prostovoljno prodajala velika zaloga drobnega blaga in raznih dišav (specerei) v prodalnici na kapucinskem predmestji na dunajskej cesti št. 79.

V Ljubljani 23. julija 1863.

Poravnavalni voditelj
Dr. Jernej Zupanc.